

RE-FORMATIO

nedfotografers

Violet

6/1972

Alle Helgen

TAKSIGELSEN GØR TINGENE BRUGBARE

14. søndag efter Trinitatis

A F PASTOR O. F. STJERNFELT, TÅRNBY

DE TI spedalske var udstødt fra Livsfællesskabet; de henslæbte deres Liv i en Skyggetilværelse; de var mærket af Døden og havde efter almindelig Sandsynlighed ikke flere Chancer. Det maatte for dem blive at overgaa fra Døden til Livet, hvis de kunde blive helbredt. De havde ganske vist endnu deres Liv; men det var blevet afbøjet; det var gaaet i Staa; det manglede.... Ja, hvad manglede det? Det var uden Gnisten, uden Velsignelsen, eller, som det hedder i denne Uges Kollektbøn: Uden dig, Herre, staar dødelige Mennesker for Fald. Saadan et Liv er det, I og jeg har: et Liv, der er mærket af Døden. Og netop i denne svækkede Tilstand sætter den Onde sin Indflydelse ind. Den, som er inde under en Del af de Vanskeligheder, som man kan rammes af i Kød, hvem kan forlange, at han skal være glad? Hvis vi tænker paa bare en enkelt Ting som Træthed, den, som er bebyrdet med denne uafrystelige Følgesvend, han kan rigtig undskylde sig selv for Surhed og Gnaveri; Selvmedlidenheden voxer frodigt i denne Skyggetilværelse, og Bitterheden findes trods sin beske Smag dog som et Krydderi paa Livet. Paa saadan en Maade er den Form for Spedalskhed, der nu er bleven din eller min Følgesvend, bleven til det, denne Uges Bøn i Salmebogen, saa man husker det, kalder: Syndens forfærdelige Spedalskhed. Saa er man inde i den onde Cirkel: Døden medfører Synden, og Synden medfører atter Døden. Der gælder for Misbrug af dette Liv, som er givet os, i Virkeligheden en jernhaard Lov. Hver eneste Synd efterlader et afsvedet og forgiftet Omraade i Sjælen. Derfor siger Apostelen, at de, som øver saadanne Ting, skal ikke arve Guds Rige. Og Mennesket veed ikke, hvornaar han naaer det grufulde Punkt, da Sjælen for altid lukkes for Guds Naades Lys.

VI BEHØVER HELBREDELSSEN

Maatte vi derfor drages bort fra det, som er til Fortræd, og ledes hen til det, som er til Frelse. Vi behøver Helbredelsen fra vore Elendigheder. I den yderste Nød, dér raaber man efter Frelsen: Jesus, Mester, forbarm dig over os. Og se, da kunde de ti spedalske godt vandre i Tro, da Jesus sagde til dem: Gaa hen og fremstil jer for Præsterne, altsaa, d. v. s. gaa hen og viis jer som rene dér, hvor det skal gøres, netop det, de havde længtes efter at kunne gøre. Da gik de; da kunde de godt vandre i Tro. Men aldrig saa snart havde de oplevet Udfrielsen, det store, underfulde og guddommelige, saa glemte de det. Tog det som en Selvfølge, beholdt det for sig selv. Det nye Liv, de havde faaet, det glemte de at takke for, og dermed gled det dem atter af Hænde; de levede ikke i det, nu de ellers havde den enestaaende store Chance. De brugte maaske nok løs af deres Liv i en tilsyneladende hektisk Udfoldelse, men kun for atter at afbøje det, forkvakle det med Syndens forfærdelige Spedalskhed og forsvinde ud i Mørket. Hvad manglede?

NAADEN OG TAKKEN - FRELSENS CIRKULATION

Det er betegnende, at eet og samme Ord udtrykker begge de Strømme, som udgaar

fra Guds Hjerteslag: "velsigne", det betyder Guds skabende Kraft, som kan give os Liv og Helse. Men "velsigne", det bruges ogsaa i Gloria om Søndagen: Vi velsigner dig, og i enhver Messe i Helligsangen: Velsignet være han, som kommer i Herrens Navn. Dér betyder det altsaa, at vi priser, vi takker Gud. Det samme Ord dækker baade den Strøm, som udgaar fra Gud: hans Naade, og den Strøm, hvori den maa vende tilbage til ham: Taksigelse. For der maa nemlig ogsaa her i Frelsen være Cirkulation, for at det kan aande og udfolde sig. Faar Helbredelsen Lov at følges af Taksigelsen, saa forøger atter Taksigelsen Helbredelsen. Vort Liv bliver menneskeliggjort i samme Grad, som der bliver takket for det. Det er Taksigelsen, der overhovedet gør Tingene brugbare. Det, der bliver takket over, det bliver dermed indviet, consecreret. Dette ses tydeligt paa det, som har været disse Kirkedages Emne. Et væsentligt Livsomraade, hvis dette holdes uden for Taksigelsen, saa bliver det afbøjet, misbrugt til Synd og til sidst ødelagt. Men alt det, som viser sig at kunne føres frem for Herrens Aasyn som Emne for Tak, det faar dermed en rensset, en forklaret, en mere naturlig og mere ægte Skikkelse. Gennem at der gøres Taksigelse for alle Ting, begynder Aandens Frugter at voxer, som vi læste om: Kærlighed, Glæde, Fred; Langmodighed, Mildhed; Godhed, Trofasthed; Sagtmodighed, Afholdenhed. Derfor gælder det om at drage alle Livsomraader, alle Oplevelser, hverandre indbyrdes hen for Herrens Aasyn som Emne for Taksigelse. For det er det, der forløser det, bringer det i Lave, gør det brugbart, faar det til at lyse under Freden fra det høje. Det er en stadig Opgave under stadig nye Forhold indtil Verdensløbets Fuldendelse at opdage Emner at gøre Taksigelse for; at tage dem med i Vandringerne i Aanden tilbage til Herren og frembære for ham hans eget, af hans egne Gaver, paa alles Vegne og for alle. Det maa bringes frem i Herrens Eucharisti, som er den store Taksigelse over Kalken, den, hvoraf alle andre Taksigelser er smaa Afarter. - Kan mon endog den Dag komme, da jeg kan indføje selv Døden i min Taksigelse? Hvis jeg kan det, saa vil jeg nok kunne træde den paa Nakken, for det vil forvandle Døden til en Død, som der følger en Opstandelse efter. Det var med det Haab, vor Herre Jesus Kristus hvilede i sin hellige Grav. Han takkede over Kalken, lige da hans egen bitre Død forestod. Den store Taksigelse, den drejer sig om hans Overgang til sin Herlighed; den er Eucharistien for Herrens Død og Opstandelse.

I HAM FREMBÆRE TAKOFFER

Han, der vendte tilbage for at takke, han var en fremmed, og dog fandt han Vejen til at give Gud Ære. For i og med, at han rettede sin Tak til Jesus, saa rettede han den til Gud; for Jesus er Gud: Hvo, som har set mig, siger han, har set Faderen. Saa behøver da vi ikke blive ved med at flakke rundt som fremmede, der ikke kender Gud. For Gud er kommen her i dette Kød, i denne Menneskehed. Af Jomfru Maria har han paataget sig Legeme og Sjæl, saa han kan udfri og hellige vore Legemer og Sjæle. Han gaar atter og atter ind i vore Legemer og Sjæle gennem Taksigelsens hellige Brød og Vin. Vi har faaet Lov at kende Kristus, vor Gud, ham der modtager Takkeofferet; men dette Takkeoffer, som den ene, fremmede, ukendte frembar, det er det samtidig og egentlig ham selv, der frembærer. Han, den fremmede og dog velkendte, han viser sig som Frelsens Hjertepunkt, det, hvorfra Livsstrømmene af Guds Hjerteslag udgaar, og hvorigennem de vender tilbage. Jesus Kristus, Guds Søn, vor Herre, han er paa een Gang Gud, der modtager Takkeofferet, og Præst, der selv frembærer det. Han er den Velsignede, han er Naaden og Sandheden. Lad os i ham frembære Takkeoffer til Lov, Pris og evig Ære for Gud Fader, Søn og Helligaand, som er een sand treenig Gud, højlovet fra første Begyndelse, nu og i al Evighed. Amen.

DET REELLE LEDERSKAB

AF PASTOR H. C. CHRISTENSEN, AGRÍ

KIRKEMINISTEREN har lavet – og i al hemmelighed sendt til høring div. steder – en skitse til et lovforslag, der iflg. Kr. Dagbl. (28/9) tager sigte på en styrkelse af det folkevalgte menighedsråd. Det er på flere områder ønskeligt – især hvis det kunne bidrage til øget medansvar for sognets gudstjeneste. Hvis ikke den altid står øverst på menighedsrådets dagsorden, så er alt det andet lige-gyldigt og meningsløst.

Menighedsrådet styrker altså sin stilling og den berettigede interesse for sit eget arbejde først og fremmest ved selv at deltage i sognets gudstjeneste. Men det er jo netop det kildne punkt i de allerfleste menighedsråd. Man undergraver sin egen virksomhed ved ikke at være med i det, som sognets liv drejer sig om. Og så længe det er tilfældet, hjælper ingen lovgivning.

Når det – stadig iflg. Kr. Dagbl. – hedder, at kirkebygningen i fremtiden skal virke som lidt af en slags forsamlingshus, så kan man have sine bange anelser for, hvad man (menighedsrådet) kan finde på at åbne dørene for. Alt vil kunne tænkes, og man vil være uden holdepunkt i afgørelserne, fordi man ikke ved, at kirken er bygget til at dyrke Gud i – og ikke til andet.

Menighedsrådsmedlemmer, der er uden interesse i denne gudsdyrkelse og beviser det ved at holde sig væk, kan man vel ikke forlange skulle kunne se det rimelige i at afvise foretagender, der i bedste fald ikke har noget med sagen at gøre og i værste fald er kirkefjendske.

Men hvordan skulle i det hele taget en kirkeminister, der ikke selv prioriterer gudstjenesten særlig højt: "I kirke går vi ikke særlig ofte. Har simpelthen ikke tid" (Kirkeligt Centrum nr. 5, 1972), kunne fremsætte lovforslag om menighedsrådenes arbejde på en sådan måde, at sagen kommer frem?

At sagen selv overses eller stilles på hovedet ses klart af bemærkningen om, at det i fremtiden skal være menighedsrådet, der bliver den reelle leder af sognet.

Det må vist siges at være noget helt nyt i kristenheden. Her gik man og troede, at Kirkens Herre også var dens reelle leder, d. v. s. hyrde. og at Han selv har indsat en til at være hyrde – til at "tage vare på Guds hjord" – en pastor, en til at holde hjorden (sognet) til sagen, og til at styrke dens saglighed!

Nu vil kirkeministeren sætte ham fra husholdningen og gøre ham til husholdningskonsulent! – altså både Kirkens Herre og hans husholder. Hjorden selv skal være hyrde!

Lovforslaget vil være bedst tjent med at forblive hemmeligt.

Det vil dog under alle omstændigheder aldrig kunne anfægte det reelle lederskab!

DET DUMMESTE I DENNE VERDEN

AF PASTOR C. B. HANSEN, ÅLBORG

"NYTTIGE IDIOTER" kaldte Lenin hoverende det frisindede borgerskab. Det er den del af borgerskabet, der koketterer med "radikalisme", hvad det så er, og finder positive værdier i kommunismen og aldrig vil hengive sig til noget så tåbeligt som "kommunistforskrækkelse", før det er for sent – hvad det jo gang på gang også har været.

"Af alt det dumme i denne (sic!?) verden er borgerskabet det dumme", siger Lenin videre. Og det er naturligvis så sandt, som det er sagt, for dumhed betyder, at man ikke har blik for helheden, ikke ser tingene i nogen sammenhæng. Den radikale, frigjorte borger praler af, at hans tænkning er pragmatisk, og det er noget meget fint. Det betyder, at tænkningen falder i stumper, og man afstår fra at anlægge en helhedsbetragtning over for tilværelsen.

Kirken, der altid har følt sig benøvet over for alt, der er fint og ikklæder sig fremmedord, vil gerne gøre sig lækker over for pragmatikerne og indlede "dialog" med dem, som den også er begyndt at fable om at komme i "dialog" med Marxisme. Men der er ingen grund til at snobbe, hverken for vrøvlet eller for løgnet, så meget mere som man har lovet at forsvare den onde og alt hans følgeskab.

Stumtænkning optræder ifølge sin natur både, når det gælder stort og småt. Når trækprocenten for alle lag har nået højdepunktet, og politikerne derfor for at skaffe sig midler til at købe stemmer for går over fra at tage skatter af folks indtægt (af hvad folk selv tager) og fra at belægge det, som folk køber med yderligere inflationsfremmende "afgifter", til nu at tage af og skalte og valte med det, som folk har, som var det folketingsmændenes ejendom, ja så ser borgeren ikke skoven for bare træer, ænses ikke, at nu drejer det sig om noget helt andet end "bare afgifter", nemlig en krænkelse af grundlovssikret ejendomsret. Han ser kun pragmatisk og praktisk på det og spørger: "Hvad er billigst for mig i øjeblikket, flere punktafgifter eller konfiskationen af en del af brandforsikringssummerne og af salgssummerne for huse; og skulle det ikke være muligt for sælgeren af huse at lade sorteper gå videre til køberen?" Han skænker det overhovedet ikke en tanke, at denne nye "skattepolitik" gør borgerne retsløse.

BORGERSKABET OG DET BESTÅENDE

Borgerskabet er tilhængere af det bestående; det vil i praksis sige af borgerens familie og lune rede. For ham er det bestående noget, der altså har at bestå, uanset om han selv gør noget, for at det skal bestå, uanset om han fornægter den moral og religion, det skulle stå på. Derfor er han meget forarget over de unges adfærdsmønster uden at tænke på, hvilket mønster og eksempel, han selv har vist de unge og navnlig sine egne børn.

Den gode borger er også stødt over den uhøflighed og arrogance, som statsministre og andre politiske opkomlinge viser kongehuset, men glemmer, at han selv ved at stemme for den nye grundlov i 1953 har været med til at give samme hus til pris for uopdragne politikere.

Samme borger anser præsten for en overflødig og højt lønnet dagdriver og giver fanden i al religion. Alligevel bliver han grov og meget ulykkelig, når hans datter ikke kan få stemningsfyldt kirkebryllup på samme klokkeslet han selv i sin tid blev viet på, fordi præstens dag i forvejen er optaget af andre bryllupper.

Den dumme borger fører en dobbelttilværelse. Han tager på fisketur og harmes over, at ørrederne er borte. Den fabrik, der har forurenset åen, har han ingen aktier i. Han er uskyldig, for han har sine penge anbragt i virksomheder, der ødelægger andre fiskevande.

Borgeren sidder højt til hest og hans børn på ponier. Heste er statussymbol. Men pragmatisk forhindrer det rideklubben i at søge kommunen om tilskud til ridehallen. Disse ryttere er mod statens indgreb i erhvervslivet. Men hver for sig mener de, at deres virksomhed skal have statsstøtte, når den kommer i vanskeligheder.

KRAV OG MEDANSVAR

Stumtænkningen viser sig også i, at sammenhængen mellem krav og medansvar o-
verses. For den dumme borger er Kirken, dens præster og øvrige betjening, noget, der normalt hverken har behov eller krav, men ligger i æsker ligesom tinsoldater og så bare kan tages frem og stilles op, når de skal være rammen om celebre begivenheder. Den tanke har overhovedet ikke strejft ham, at der må være nogen, der ved deres tilslutning og ved deres deltagelse i de normale gudstjenester bevirker, at der overhovedet er en kirke den dag, man ønsker at gøre brug af dens tjeneste. Men i så henseende er det betegnende, at netop de, der allermost ved deres negative og passive holdning gør præsten træt og led ved sin gerning, er de samme, som bliver allermost fortørnede, hvis præsten ikke, når de en sjælden gang tropper op, yder det helt blændende og fuldkomne.

FØLGERNE AF FRIGJORTHEDE FRA RELIGION OG MORAL

Når borgeren ikke har noget fast standpunkt til noget som helst, men skiftevis svinger fra et kortsynet standpunkt til andre modsatte og mest lader sin holdning diktere af kortsynede materielle fordele, skyldes det naturligvis, at han har frigjort sig fra religion og heller ikke tror på almengyldige og uforanderlige moralske love. Den kommunistiske S.F.-politiker, svampeeksperten Morten Lange, udtaler i anledning af økonomisk demokrati, at vi må skride til en nyformulering af ejendomsretten, altså af det 9. og 10. bud. Få dage efter går det "frisindede" Politiken ind for samme tankegang. Hvad Gud har formuleret, kan enhver nyformulere, hvis barbari og menneskelig fornægtelse er det, han vil. Skal det nu legaliseres at eftertrakte sin næstes hus, hustru o. s. v. og derved gøre ham retsløs, føres man også til at nyformulere det 7. bud til "du må gerne fratage din næste hans personlige frihed".

DET MARXISTISKE TØJERI

Borgerskabet, historiens største vanskabning, en samfundsklasse uden noget livssyn, må blive ligegyldig og tolerant over for alt, både kommunismen og Kirken. Og fandtes der ikke andet end borgerskabet, kunne vi alle være ligeglade og Kirken fremdeles have gode dage, især hvis den ikke pintes af mindreverdssfølelse over for disse oplyste og myndige borgere, men i stedet anså dem for de store børn, de er – og så når lejlighed gaves, betjente dem med "Evangeliets". Men desværre findes ved siden af borgerskabet dem, der bare er noget skab, og som ikke anser tolerance, men magt for det højeste gode. Og for at få magt finder de ud af, hvad der tjener til deres medskabningers sande vel og udtænker en sammenhængende taktik og et helhedssyn på livets opståen, udviklingen, historiens forløb og samfundets indretning. Marxismen, denne syge og uvidenskabelige helhedsbetragtning er lige så skudsikker og logisk sammenhængende som en psykopats opstilling af løgnehisto-

rier og ikke til at gendrive, medmindre man sætter ind over for udgangspunktet, forudsætningerne. Over for dette tøjeri er det dumme borgerskab, som Lenin hoverende fastslår, værgeløst, og må skridt for skridt overlade det styret af meningsdannelsen gennem infiltration af skoler, universiteter, forlag og massemedier. Lejlighedsvis protester bliver uden virkning, fordi de ikke udspringer af noget alternativ, som borgeren selv tror på.

DEN NYE HERSKERKLIGE OG KRISTENDOMMEN

Samfundets styring er allerede i vid udstrækning gledet over til en ny herskerklige, rekrutteret fra fagbevægelsen og især fra karrierelustne akademikers lag. Den optræder som en privilegeret stand, der fordeler ledende stillinger mellem sine medlemmer, en slags nyadel, hvor både professor-ministerstillinger er ved at blive arvelige inden for de samme familier – oftest i kraft af kvalifikationer, men der er ingen regler uden undtagelse! Denne nye, og af det blinde borgerskab feterede overklasse, må for at befæste sin position nedbryde så meget som muligt af den overleverede tankeverden og normer. Den prøver at svække og lamme Kirken og nedværdige dens præsteskab, fordi den i kristendommen ser den eneste helhedsbetragtning af tilværelsen, der kan afsløre den nye overklassens syntetiske, marxistiske helhedsbetragtning, som den hylder mindre af overbevisning end som et middel til at bortnivellere alt, der kan tænkes at ville true dens magtstilling. Destruktionen af vor kultur foregår under dække af humanistisk og demokratisk ordgejl, som naturligtvis efterplapres af det godtroende borgerskab, som således selv er med til at bane vejen for et demokrati i lighed med det svenske, omend danskere vil blive sværere at ensrette end svenskere og prøjsere.

I Tyskland behøver man ikke at være særlig langbenet for at stå med den ene fod i en romantisk bjergskov og den anden i et forpestet industriområde. Næppe havde brødrene Grimm fremdraget og redigeret folkeeventyrene, før Marx og Engels skrev fortsættelsen. Hvad hidtil havde været forbeholdt hekse, Kobolde og Berggeister i den fortryllede skov og var holdt i skak af den jævne mands gudstro og moral, bragtes nu til fuld udfoldelse af industrialiseringen. Marxisme er de afkristnede folkeeventyr, er lige så uvidenskabelig og overtroisk som de andre eventyr. Med sine dialektiske tryllekunstner og illusionsnumre er den lige så materialistisk som markedsgejl. Dette blændværks udbredelse og magt over sindene skyldes, at det giver et helhedssyn på tilværelsen og tillige kommer elendigheden i møde ved at fornægte sandheden og retfærdiggøre den menneskelige gemenhed.

Som H. C. Andersen har set, er det utroligste Guds rige og menneskets destruktive tilbøjeligheder. Begge dele nægter det dumme borgerskab at kunne se.

EKSPEDITIONEN

ønsker at takke alle de abonnenter, der til nu har reageret på henvendelsen i forrige nummer.

Der er endnu en del, hvis indbetaling vi ser hen til med stor og glad forventning.

Venlig hilsen
for Re-formatio
Knud Nørholm

EN LÆG-FAMILIES MØDE MED DE HØJKIRKELIGE

AF KORDEGN ARNE E. JØRGENSEN, KØBENHAVN

VI skulle til kirkedage med de højkirkelige, familien havde besluttet det, og beslutningen var enstemmig.

Allerede i et stykke tid havde man haft kontakt med disse præster og mærket velviljen. Skulle man bruge en præst til en bibeltime, eller på anden måde, så var der altid en stærk velvilje – hos disse højkirkelige – og samtidig fik man for alvor "dunken fyldt op".

Så var der deres skarpe meninger ud fra skrift og bekendelse, de vaklede ikke, og sandelig om de ikke også turde provokere.

Et kors på en høj i et af vore nybyggerkvarterer – modigt af den præst –, men han var jo også højkirkelig (gad vide, om han satte korset op i fuld ornat?).

Og på "den lange dag", hvem gik i spidsen? Jo – selvfølgelig de højkirkelige, hvem ellers? Vi havde i familien opdaget, at "de turde hvor andre tier". Derfor var det med en særlig forventning, vi alle så hen til dagene den 2. og 3. september, selv børnene nedtalte faktisk dagene, til det store skulle ske, og det i Tårnby præstegård.

Apropos denne præstegård: Helt fantastisk at der kun 5 km. fra Rådhuspladsen ligger en så vidunderlig idyl, og så alligevel, hvad var Tårnby præstegård uden pastor Nielsen og familie? En helt utrolig gæstfrihed, man "vader" ind i deres stuer og er velkommen til det. Ustandselig føler man at alt i dette store hus kun drejer sig om ens velbefindende, materielt som åndeligt, og dette trods travlheden med alle de mange gæster. Der er lutter smil, hjælpsomhed, imødekommenhed, og fremfor alt et vidnesbyrd af højeste karat om, hvilken Herre der styrer og råder her, det stråler over hjemmet. O, GUD velsigne sådanne mennesker. Man sad derude og greb sig selv i den tanke, at var man sådan en art overhyrde, overbiskop, eller hvad nu sådan en fyr kunne hedde, det skulle bare være noget med "over", så blev samtlige "candidatus'er" fra pastoralseminariet sat i lære i Tårnby præstegård.

Nå – men dagen oprandt endelig, det var lørdag. Hvad skal en lille familie gøre, der er beskæftiget på de steder "hvor det drypper, når det regner på præsten", og man som sådan i embeds medfør ikke har fri før kl. 13, for Poul Hoffmann skulle jo tale kl. 14? Altså en bid brød i hånden – Poul Hoffmann ville familien ikke snydes for – og så ned i "Lotte" (familiens folkevogn), sandelig – hun spinder, men det går jo også ad Tårnby til.

Så sad man derude og hørte "ham" Hoffmann, ufatteligt at GUD har placeret så rige kilder et enkelt sted, man føler sig selv som en udtørret ørken – uretfærdigt? – og dog alligevel ikke, for han øser jo rundhåndet ud af disse kilder, man fyldes, man beriges, det jubler i een. "Som mand og kvinde...", man kigger på sin kone, hun er nu sød, tænk at man har været gift i 16 år! Var det ikke i går GUD satte os sammen?

Optakten var fin-fin, hånd i hånd går man til det veldækkede kaffebord, man fornemmer, at der bliver mangt og meget i disse dage, man må sige GUD tak for.

Da kaffen var drukket, stod der "Dansk Tidebog" på programmet. Man havde jo nok haft på fornemmelsen, at det ikke havde noget med kalenderen at gøre, men at det var noget med "Laudes", "Prim", "Terts" og "Sext" (sidstnævnte skal staves rigtigt!), det var vi faktisk ikke klar over, og det endte da også med, at Knud Andersen måtte ryste ud med en oversættelse, efter at familien – glubende nysgerrig efter alt det nye – havde ofret de nogle og halvtreds kroner på bogen. Og så sad vi og prøvede at synge de gamle skønne bibelske salmer, en ny og forunderlig verden åbnede sig, en sang fra himlen som for alvor fuldbyrdedes, da man om aftenen ved Completorium var med til at fylde den gamle smukke Tårnby kirke med disse forunderlige toner. Det må have været sådan englens sang for hyrderne julenat. Bliv ved, I højkirkelige, fyld vore kirker med disse forunderlige toner; der er fred, glæde, en sindets beredelse for den himmelske brudgom i denne himmelske liturgi. GUD ske tak og lov, at han har kaldet nogle til at bære dette videre. Man havde om søndagen en diskussion med en anden lægbroder om disse de højkirkeliges "manerer", det blev påstået, at det var alt for svært for lægmanden fra gaden at gå ind og være med, man forskrækkede dem. Men hvor står der skrevet, at det skal være let? – Ikke i den hellige skrift!

I dag er det jo ellers sådan, at det at uddanne sig er "in", men når det drejer sig om åndelig uddannelse i at beriges af det "himmelske sprog", så er uddannelse altså ikke sagen. Man forstår efterhånden, hvorfor ord som "omvendelse", "helliggørelse" er forsvundet fra store dele af den kirkelige terminologi, ja – at dette er direkte uartige ord at fremkomme med. Det er Satans arbejde i vor midte, forsøgsgudstjenester, franskbrød og saftvand til den hellige nadver, ateister på vore prædikestole, angreb på den hellige skrift og forvrængning af vor skønne salmeskat. Ufatteligt at Satan allerede har kunnet nå så langt, og at menigheden ikke kan se det. Men det er netop alt dette sidste der ikke er sagen.

Bliv ved, I højkirkelige, I har fat i den rigtige ende. I har fået et kald, et kald, der viser os lægfolk vej til det himmelske, og som gør os nysgerrige, når vi kommer i jeres kirker, men nysgerrige efter at få mere, mere, og det netop fordi vi fornemmer, det er tonen fra himlen, at det er helliggørelsens vej, der bliver beredt for os. Og derfor skal I have tak. Tak, fordi I følger jeres kald!

Men forinden Completorium havde vi overværet en paneldiskussion mellem en kriminalkommissær, en psykiater og en præst om emnet: Pæderaster, prostituerede, papirløse. Mange gode og kloge tanker blev fremsat under denne diskussion. Men det var alligevel kriminalkommissæren, der "opklarede sagen" (han er jo også vant til det), svaret på alt dette var GUD. Det var berigende at høre en politimands så klare og enkle vidnesbyrd. Mon Thestrup har fået lyttet til denne kloge medarbejders erfaringer, inden han slap "katten ud af sækken"? Jeg spørger bare.

Dagen var endt, beriget "rullede" vi hjem, med en tak i sindet, for høsten, fællesskabet og alt det øvrige, vi fik på denne første stævnedag.

Søndagen oprandt med strålende sol – naturligvis – for det var stævnets anden dag, og vi skulle til Tårnby igen. Familien havde især glædet sig til denne dag – så alle mand var tidligt oppe – det er nemlig sjældent vi kan sidde samlet på kirkebænk, så det var en dobbelt glædesdag for alle.

Forventningen blev ikke skuffet, det var virkelig "en dag som HERREN havde gjort". Skønt bølgede sangen under de ærværdige kirkehvelvinger, man fornemmede det var lovsang, rigt blev der prædiktet til sind og sjæl. Kristus stod klart for een, og da højmessens højdepunkt, den hellige nadver, blev intoneret, var man simpelthen "væk". Kristus var kommet i sin fylde. "Dette er Jesu Kristi legeme – dette er Jesu Kristi blod". Jo sandelig, Kristus var selv til stede, det brusede og jublede i een, og først da man gik ud af kirken, fornå man tid og sted. Rigere optakt kunne søndagen ikke få.

Alle samledes igen i præstens stuer, men denne gang om et veldækket middagsbord, hvor alle kræfter var lagt i, for at alt skulle være så godt som muligt. Midt på eftermiddagen skulle første foredrag løbe af stabelen, en passende tid der gav lejlighed til efter middagen at gå tur i den skønne præstegårdshave samt nyde den eftermiddagskaffe der også blev budt på.

Og så var vi samlet igen. Pastor Urban Schrøder, Varnæs skulle tale over emnet: "Denne hemmelighed er stor". Vi havde alle set hen til foredraget med forventning, men at hemmeligheden var så stor, det havde vi alligevel ikke regnet med. Blændende, profetisk førte han os i store betragtninger over ægteskabet, mand + kvinde, ind i analogien Kristus + kirken. Svimlende dybder blev åbenbaret for os, undertiden hev man næsten efter vejret, sådan virkede de konklusioner Urban Schrøder nåede frem til, det var fantastisk, profetisk; der skal tid til at fordøje denne eftermiddag med Schrøder, godt at vi har alt hvad denne "stoute jyde" sagde på bånd, det bliver til et nærmere studium i lange vinteraftener. Lad os endelig høre mere fra Urban Schrøder. En stor hilsen og tak til "ham og Grethe".

Efterhånden var det tid til, at en højtidelig procession med efterfølgende Vesper i kirken skulle løbe af stabelen, vi var alle meget spændt på processionen. En sådan havde familien ikke deltaget i før – det vil sige vi havde været med på "den lange dag" og dens march igennem storbyen, og det havde sandelig været festligt nok – men nu denne march, der skulle være en procession, det var vi spændt på.

Vi stillede op i præstegården, først "husets svigersøn" med messeskjorte og processionskors, derefter fulgte børnene, så kvinderne, derefter vi lægmænd og sluttelig gejstligheden i ornat, stola o. s. v. Det var festligt, og det var faktisk helt trygt, at vi havde hyrderne bag os, så de kunne overvåge, at vi "får" ikke blev forulempet. Men samtidig var det skønt at få lov at være med til – på gader og stræder – at aflægge et vidnesbyrd om den HERRE vi vil tjene, vi skal sikkert noget mere ud og vise vores "tro". Trygt blev vi ledet igennem en del af Tårnbys nybyggerkvarter, og der blev lyttet fra husene, vinduer blev smækket op. Ingen der kunne være i tvivl om, hvem man skulle bekende som HERRE, det sørgede især Exner for: Lovpris HERREN, I knallerter og cykler – lovpris HERREN, alle I HERRENS værker. Jo, det var en universal opfordring der udgik fra den lille hjord, og vi kunne blot istemme: Lovsyng og ophøj HAM i al evighed! Og så var vi tilbage i kirken til Vesperen, provst Alshauge skulle prædike; vi havde været spændt på denne prædiken, stærkt havde vi fulgt ham i hans klare nej til kvindelige præster, og dejligt var mødet med ham, vi fornåm igen ånden i det der blev sagt – skønt indrammet af denne forunderlige "englesang".

Dagen gik på hæld – ærgerligt – vi kunne godt have tilbragt flere dage på denne måde i Tårnby præstegård; men det var uigenkaldeligt sidste dag familien kunne være med, så det var om at nyde de sidste timer, og de blev nydt. Pastor Cavallins foredrag om "Kaldet til ugift stand" satte et meget fint punktum på disse to pragtfulde dage. Linierne blev trukket op om den ugiftes kald, ting, som er ganske overset i menigheden i dag, blev her dygtigt fremdraget; sådan en mand skulle også ud til en større kreds. – Aftenkaffen var drukket, og man sad igen i den sene aften-time i Tårnby kirke til Completorium, igen berigende. Vores dreng hviskede til Mor: "Nu har jeg været i kirke 3 gange i dag, Mor, og det har slet ikke været spor kedeligt".

Hans ord skal stå som efterskrift til jer, I højkirkelige, fortsæt – gør det om, for det var slet ikke spor kedeligt!

"DENNE HEMMELIGHED ER STOR".

(Foredrag ved kirkedagene i Tårnby september 1972)

A F PASTOR URBAN SCHRØDER, VARNÆS

DENNE Overskrift er et Bibelord – nemlig Sct. Pauli Ord i Slutningen af Eferbrevets 5. Kapitel. Her taler Apostelen om Mands og Hustrus indbyrdes Forhold i Ægteskabet: At Hustruen skal underordne sig under sin Mand; thi han er hendes Hoved. Og Manden skal elske sin Hustru, da hun er hans Legeme. Hvad Sct. Paul vil sige hermed, forstaaes af de Bisætninger, som han indskyder i dette Brevafsnit, og som er aldeles afgørende. F. Ex: Hustruen skal underordne sig under Manden som under Herren Kristus (V. 22). Eller: Ligesom Kirken underordner sig under Kristus, saadan skal Hustruen være Manden underordnet i alt (V. 24). Og: Manden er Hustruens Hoved, ligesom Kristus er Kirkens Hoved (V. 23). Og endeligt: Ligesom Kristus elskede Kirken og gav sig selv hen for den, paa samme Maade bør Manden elske sin Hustru i hendes Egenskab af hans eget Legeme (V. 25 ff).

TO PAR I EN GUDSKABT COMMUNION

Her tales altsaa om to Par. Det ene Par er Mand + Hustru, det andet Kristus + Kirken. Og vi maa ikke misforstaa Ordet "ligesom" derhen, at det kun skulde betegne en vis Lighed, en ydre Ensartethed mellem disse to Ægtepar. Udtrykkene "ligesom" og "paa samme Maade" gaar dybere. F. Ex. i V. 28: Mændene skal elske deres Hustruer som deres egne Legemer. Dette "som" siger ikke, at en Mand skal elske sin Hustru saadan, som han ogsaa elsker sit Legeme, eller i samme Grad, som han elsker det, eller ved Siden af, at han elsker det. Men Meningen er, at han skal elske sin Hustru qua sit eget Legeme, i hendes Egenskab af hans Legeme, eller fordi hun er hans Legeme, som han jo er hendes Hoved. Ligesaa med det "ligesom", der forbinder de to nævnte Par. Det siger, at der bestaar en dyb, af Gud skabt Communion mellem Parret Mand + Hustru og Parret Kristus + Kirken; og at det første Par nok historisk set er det ældste, men at det andet Par dog frelseshistorisk set er det oprindelige. Eller at Parret Mand + Hustru har sin Oprindelse i, sit Udspring fra Parret Kristus + Kirken; at det jordiske, tidsbegrænsede Ægteskab mellem Mand og Hustru har sin Oprindelse i det aandelige, evige Ægteskab mellem Kristus og Kirken.

ET FRELSEREDSKAB – ET SAKRAMENTE

Dette skal forstaaes saadan, at da Gud skabte Mennesket med to Køn som Mand og Kvinde, havde han en Model for sit Værk. Og denne Model var ikke at finde i Dyrriget, saa Mand og Kvinde kun fremstod som en Han og en Hun af højere Rang end Dyrenes Hanner og Hunner. Nej, Guds Model ved Menneskets Skabelse stod et andet Sted. Gud saa i en anden Retning: Han saa hen paa Ægteparret Kristus og Kirken; og med dette Urægtepar som Model, som Forbillede skabte han Mand og Kvinde og satte dem ind i Ægteskabet. Hermed er Ægteskabets dybeste Hensigt givet: Det skal her paa Jorden gennem alle Tider være et Afbillede, et Seglaftryk af Kristi og Kirkens Ægteskab; være i bibelsk Betydning et Tegn, et Symbol paa Kristi og

Kirkens indbyrdes Forhold og d. v. s. forud-afbillede og foregribe den ved Kristus genløste Menneskehed. Derfor er Mands og Kvindes Ægteskab en eskatologisk Indstiftelse fra Guds Haand. Derfor er det det hellige Ægteskab. Og som saadant er det et Frelsesredskab i Guds Haand, d. v. s. et Sakramente.

EN LOKAL MINIATUREGENGIVELSE

Herudfra forstaaes ret Mands og Hustrus gensidige Forhold: At han er Hovedet, det overordnede, medens hun er Legemet, det underordnede. Dette har intet at gøre med Mandstyranni og Kvindeslaveri og maa ikke tydes udfra Sct. Pauls semitiske, østerlandske Folkebaggrund. Men det betyder, at i Ægteskabet afbilleder, repræsenterer Manden Kristus, hvorfor hans Overordnethed er en Forpligtethed til Kærlighed, Offer og Omsorg; og Kvinden er i Ægteskabet en lille Kirke, hvilket gør hendes Underordnethed til en Tjeneste i Hengivelse, Undfangelse og Fødsel. Ægteparret Mand + Hustru er saaledes en lokal Miniaturengivelse af det store, verdensfrelsende Ægtepar Kristus + Kirken. Førstnævnte Par er i hvert Hjem et Kristi og Kirkens Tegn i Ordets "Tegns" dybeste, sakramentale Betydning. Og sidstnævnte Par er det førstnævnte Mening, dets Substans og Fylde. Derfor har ogsaa Mands og Kvindes Ægteskab en aktivt medvirkende Frelsesbetydning: Ved at være gift og leve som Ægtefolk i denne Sct. Pauls Betydning er man aktivt med til at frelse Verden og bringe Menneskelivet hjem til Gud. Saadan sammenskuer Apostelen de to Ægtepar Mand + Hustru og Kristus + Kirken. Det første er et Redskab for det sidste, hvorfor vi maa fastholde Ægteskabets Karakter af Frelsesmiddel, af Sakramente.

KRISTUS FORLADER SIT HJEM

Ud af det samme Grundsyn taler Apostelen, naar han i V. 31 citerer Det gamle Testaments Skabelsesberetning og siger: "Derfor skal en Mand forlade sin Fader og Moder og holde sig til sin Hustru; og de to skal være eet Kød" (1. Mosebog II, 24). Hvorfor siger Gud her ikke omvendt, at en Kvinde skal forlade sit Fædrenejhem og holde sig til sin Mand? Tænker vi paa, at 1. Mosebog litterært set er en jødisk, semitisk Bog; og tænker vi f. Ex. paa Rebekka, der blev hentet langvejs fra for at blive Isaks Hustru – vilde dette omvendte Forhold have været at vente. Ja, men der staar nu engang, at Manden skal gaa ud fra sin Faders og Moders Hus og holde til hos sin Hustru. Hvorfor? Fordi ogsaa her, hvor Gud indstifter det menneskelige Ægteskab, har han det andet Ægteskab mellem Kristus og Kirken for Øje og ser hen paa det som sin Model. Og da ser Gud, at dette Ægteskab, Kristi og Kirkens bliver til ved, at Manden forlader sit Hjem og bliver hos sin Hustru og bliver eet med hende. Eller anderledes sagt: Kristi Ægteskab med Kirken bliver jo til ved, at han, Sønnen gaar ud fra Faderen; han, Kristus forlader sit Hjem hos Faderen i Himlen og kommer til Verden, bliver et Menneske – bliver selv en af sin vordende Hustrus Slægt – og opbygger ud af Menneskeslægten sin Kirke, sin Brud, sin Hustru. Det citerede Ord fra Skabelsesberetningen er saaledes ikke kun et historisk Udsagn om, hvad Gud sagde dengang – det er tillige en Profeti om Kristi Komme til Verden og Frelsesværkets Begyndelse ved ham. Allerede i Ægteskabets Indstiftelse ved Skabelsen er denne Kristi Komme, hans, Sønnens Udgang fra Faderen og hans Komme til sin Kirke-Hustru altsaa forudsagt saaledes, at der herved lægges en bestemt Hensigt ind i Ægteskabet; der tildeles det fra Begyndelsen frelseshistorisk, sakramental Karakter. Det er i sit inderste Væsen noget mere, end man umiddelbart kan se paa det som Fænomen. Mandens Dragen-hjemmefra, hans Holden-sig til sin Hustru og hans Forenen-sig med hende til eet Kød i det ægteskabelige Samlivs intimeste Handling er ikke kun noget privat mellem de to, ej heller kun noget rent borgerligt eller verdsligt; og det er slet ikke kun en Parallel til Dyrenes Par-

ring, hvilket det kan se ud som rent umiddelbart. Men denne bestandigt foregaaende Oprettelse af det menneskelige Ægteskab er i hvert enkelt Tilfælde – enten Folk ved det eller ej – en Forkyndelse af, en Genfremstilling af Sønnens Udgang fra Faderen til Oprettelse af hans verdensforløsende Ægteskab med Kirken.

DYBEST SET ET STYKKE KULT

Ægteskabets Oprettelse og Gennemlevelse er dybest set et Stykke Kult, idet jo Kulten – ogsaa f. Ex. i Den hellige Messe – i en ganske særlig Forstand genfremstiller, re-præsenterer det om Kristus centrede, det ved ham sig virkeliggørende Frelsesforløb. Ogsaa Ægteskabet med Mandens Dragen-hen til sin Hustru og Forenen-sig med hende til eet Kød lader i en vis Forstand Sønnens, Kristi Udgang fra Faderen og hans Komme til sin Kirke-Brud ligesom gentage sig og gør denne verdensomspændende Begivenhed nærværende paa det lokale Plan indenfor fire Vægge. I denne Betydning er Ægteskabet Kult og Sakramente.

Det er dette, Sct. Paul mener med sine Ord i V. 32: "Denne Hemmelighed er stor; jeg sigter hermed til Kristus og Kirken". Denne Hemmelighed – det Udtryk gaar tilbage paa det lige citerede Ord fra 1. Mosebog. Ordet om Mandens Udgang fra Fædrenejhemmet og hans Komme til sin Hustru har som allerede sagt en dobbelt Betydning. Og Ægteskabet mellem Mand og Kvinde har en dobbelt Hensigt. Derfor rummer Ordet herom en Hemmelighed.

TEGN - BETYDNING ... EN "HEMMEIGHED"

Paa Græsk bruges her Glosen "mystérion", der er lig det latinske "mysterium". Dette er paa Dansk gengivet ved "Hemmelighed". Men dækker denne Oversættelse helt Grundtextens Mening? Nu finder vi vel paa Dansk vanskeligt noget andet Ord, der dækker bedre. Dog er Ordet "Hemmelighed" her ikke helt godt, idet det jo i Almindelighed betegner noget, der ikke maa blive kendt – f. Ex. en militær Hemmelighed; den er i højeste Grad noget, der ikke maa blive kendt af hvemsomhelst. Men dette vil Apostelen jo ikke sige om Ordet fra 1. Mosebog eller om Ægteskabet i det hele taget. Tværtimod, hvad han læser ud af det gamle Ord, vil han netop skal blive kendt. Maaske har den latinske Bibeloversættelse, Vulgata ramt Meningen bedre, naar den gengiver det græske "mystérion" ikke ved "mysterium", men ved "sacramentum". Den vil herved ikke slet og ret sige, at Ægteskabet er et Sakramente. Men den vil om Ordet fra 1. Mosebog sige det, som ligger i ethvert Sakramente: at det er et Tegn – vel at mærke: et Tegn i en langt dybere Betydning end den, hvori vi almindeligvis bruger dette Ord. At vi f. Ex. kalder Den hellige Nadver et Tegn, betyder ikke, at Brødet og Vinen som et Vejskilt peger hen paa Kristi Legeme og Blod eller blot minder os derom. Men Tegnet er her en synlig, skabt Ting eller Handling, der bringer det, som det er Tegn paa, realt hidfør, giver det, som det betegner. Efter bibelsk Tankegang kan man ikke skelne mellem Tegnet og den Ting, som det betegner. Man kan ikke adskille de to Størrelser; der er ingen Grænse mellem dem, men de er eet. Bl. a. dette rummes i Begrebet "Sakramente" – Daabens Vand er Genfødelsens Bad; Nadverens Brød og Vin er Kristi Legeme og Blod. I denne Forstand siger Vulgata med Rette, at Ordet i 1. Mosebog og dermed Ægteskabet er et sacramentum med dette Ords Tegn-Betydning.

TO BETYDNINGER – BEGGE LIGE VIRKELIGE

Og skulde vi her oversætte "sacramentum" med et andet dansk Ord end "Hemmelighed", kunde vi vist med større Held bruge Ordet "Sindbillede". Det kommer af det tyske "Sinnbild", der betegner en ydre, synlig Ting, som har en Betydning – einen Sinn – udover eller bagom det, man umiddelbart ser. Das Sinnbild, Sindbilledet ejer to Betydninger, at hvilke begge er lige virkelige. Derfor kan vi nok her

oversætte Sct. Pauls Ord paa følgende Maade: "Derfor skal en Mand forlade sin Fader og Moder og holde sig til sin Hustru; og de to skal være eet Kød. Denne Handling er et Sindbillede paa noget meget stort — jeg taler nemlig i Virkeligheden om Kristus og Kirken". Vover vi denne let omskrivende Oversættelse, har Apostelen i disse to Vers sammenfattende udtalt det, som er Grundsynet bag hele dette Brevafsnit om Ægteskabet.

Altsaa, Mands og Kvindes Ægteskab er Mands og Kvindes Ægteskab. D. v. s., at det er deres Samliv i Kødet, deres to Køns legemlige Forening i Samlejet. Dette er det. Og naar her tales om Ægteskabet, maa vi helt derind til den mest intime Handling, der kun har Gud og Englene som Tilskuere. Her er ikke Tale om Hus-holdning, Økonomi eller Børneopdragelse. Men Emnet er udfra Ordet fra 1. Mose-bog netop Mands og Hustrus intimeste Samvær, deres legemlige Communion i Samlejets Gennemførelse, hvorved de — som Ordet jo siger — bliver eet Kød. Herom er Talen. Og Mands og Kvindes Ægteskab er dette. Men det er ogsaa noget mere. Som sakramental Tegnhandling er det tillige en Re-præsentatio af Kristi og Kirkens Ægteskab. Og det er netop i Gennemførelsen af sin intimeste Handling, at Mands og Kvindes Ægteskab er dette store og særlige.

PÅ NÅDENS OG FRELSENS PLAN

Dette lyder maaske voldsomt og chokerende i nogles Øren, fordi det er saa fremmed for baade Kristne og Ikke-Kristne — netop derfor trænger vi des mere til at høre det! Og naar det lyder saa overraskende for os, at det er gennem sin Sexualitet, sin Praktisering af Kønslivet, at Mands og Kvindes Ægteskab afbilder og tilvejebringer Kristi og Kirkens Ægteskab, skyldes det bl. a., at vor Kirke har sagt saa lidt om Kønslivet. Tænk f. Ex. paa de mange Brudeprædikener, der holdes: Hvordan forholder de sig til den Handling, som Brudevielsen er, og til den Handling mellem Brudgom og Brud, der skal følge efter i Brudenatten og siden fuldbyrdes utallige Gange Ægteskabet igennem? Hænger disse Brudeprædikeners Ord organisk sammen med Brudevielsens Handling, naar vi betænker, at Brudevielsen bl. a. er en Indvielse til Samlivet i Kødet og er en Helligelse, en Consecrering af Kønnes Drift og af denne Drifts Praktisering? For det er jo Sagen, naar vi taler bibelsk og kristent-realistisk, at Brudevielsen er slet og ret og sagt ligeud Mands og Kvindes Indvielse fra Gud til deres fælles Liv i Kønndriftens Udfoldelse indenfor Ægteskabet. Den er Kirkens Helligelse af de to Køns Drift og Attraa mod hinanden; Helliggørelsen af de Legemsdele og den Handling, som den af Satan besatte Nutidsverden vanhelliger og perverterer til saa stor Ulykke, men som Kirken velsigner ved at lægge dem over i Guds Haand og op paa Naadens og Frelsens Plan. At Brudevielsen er Indvielsen til at gaa hjem og favne hinanden i Elskovens Fryd og Helligelsen af denne Favnen, siges dog tydeligt nok f. Ex. i Ritualets Ord til Kvinden: "Til din Mand skal din Attraa være". Men handler de indledende Brudeprædikener her-om? Gaar de ikke oftest udenom dette og fortier det? Er de ikke tit for platoniske, for usexuelle og dermed ukristelige og uvedkommende?

SEXUAL - THEOLOGI

Dette Spørgsmaal være stillet som et Exempel paa, at vor Kirke siger for lidt netop om det Punkt i Ægteskabet, hvori det som i sit sakramentale Hovedpunkt re-præsenterer Kristi og Kirkens Ægteskab. Vor Kirke har en Skabelses-Theologi, en Retfærdiggørelses-Theologi, en Daabs-Theologi og er paa det sidste ogsaa ved at faa en politisk Theologi. Men den har ingen Theologia erotica; den mangler en Sexual-Theologi — velsagtens fordi Efeserbrevets 5. Kapitel er blevet glemt. Vor Kirke har fortiet den Hemmelighed, som er stor, og adskilt de to Ting, som Gud har sammenføjat, adskilt Kønsliv og Kristenliv med det Resultat, at Kristenli-

vet er blevet forkrøblet, og Satan har sat sig paa Kønslivet med alle de tragiske Følger heraf, som vi nu staar midt i.

TO SLAGS KÆRLIGHED — AF SAMME OPRINDELSE

Eller vi har adskilt Eros og Agape. I den svenske Theolog Anders Nygrens store Værk med Titelen "Eros och Agape" er Hovedtesen denne: At Eros betegner Menneskets naturlige, nedenfra kommende Kærlighedsdrift, medens Agape er Guds ovenfra kommende og eneste ægte Kærlighed; at denne sidste alene har legitim Plads indenfor Kristendommen, hvorfor enhver Indtrængen af Eros i Kærlighedsbegrebet betyder en Afsporing af Kristendomsforstaaelsen. Men det er et Spørgsmaal, om Nygren — og med ham adskillige andre Theologer — har Ret i at gøre Eros og Agape til Modsætninger. I alt Fald kan dette postulerede Modsætningsforhold ikke støtte sig til Apostelens Ægteskabssyn, som vi møder det i Efeserbrevet. Thi netop ved at citere Ordet fra 1. Mosebog om Mands og Kvindes Bliven-eet-Kød gør Apostelen jo Kønndriften, altsaa Ægteskabets Eros, dets sexuelle Udfoldelse til det Punkt, der udgør dets sakramentale Hemmelighed og gør det til et Redskab for Guds frelsende Agape. Den Modsætning mellem Eros og Agape, mellem den af Gud skabte, menneskelige Kønndrift og Guds egen frelsende Kærlighedsdrift, som man længe har postuleret, eksisterer slet ikke. Tværtimod er de to Slags Kærlighed, de to Slags Drift af samme Oprindelse og derfor i Familie med hinanden.

(Fortsættes i næste nummer)

OM AT BEDE

AF PASTOR EDMUND JENSEN, ORMSLEV

NOGLE bemærkninger om bøn, som er blevet "nyt stof" for mange unge. Nærmeste foranledning er den almindelige offentlige beden, at man nævner den og den og dit og dat: Lad os bede for..... Og så vil vi også bede for....., men ingen bøn lyder, ikke heller gives tid til stille bøn. Man bringer en mængde personer og forhold i erindring hos sig selv — men ikke hos Gud. Det sker derimod, når vi som i kirkebønnen for alteret efter opfordringen til bøn: Lad os alle bede, siger: Ihukom, o Herre. — Men også den i nogle kredse så yndede spørgen: Beder vi for lidt? Beder vi nok? har tilskyndet til at bemærke følgende om bøn. Ikke noget nyt, men hvad vi af og til bør minde hverandre om.

AT ÅNDE I BØN

Religion er ikke længsel mod, søgen efter Gud, men at være ført til Gud, er forbindelse med Gud. En forbindelse, der ånder i bøn. Gud, der er "større" end mennesker, kan ingen tale til uden i ydmyghed at bede Ham tilgive og forlade synd og være åben og gavmild. For at Han skal give indsigt i sit væsens hemmelighed og del i sin magt. Bønnen er et middel til at kunne blive i fællesskabet med Gud. Messens fejring, taksigelsen, den sande henvendelse til Faderen gennem Sønnen, er bønnen i Jesu Kristi navn.

Således er der ingen mening i de bekymrede spørgsmål om nokhed og tilstrækkelighed af bøn. Giv jer til det! Hold ud dermed!

BRUGE LØS AF BØNNENS RIGDOMME

Mange siger, at de beder (eller de bruger ordet meditere). De er døbt med den kristne dåb, men bryder sig ikke om den etablerede, forstenede kirke, siger de. De har andetsteds lært bønnens teknik, som de er ferme til. Nogle af dem er i deres meditation ført til andre magter end deres sande Gud.

Kirken har et forråd, men har ikke rakt dem noget og har måske heller ikke for øjeblikket nogen mulighed derfor. Men vi kunne selv give os til at bruge løs af bønnens rigdomme (beskrevet i bibelen, i de kristne mystikers skrifter og teologers bøger om bøn).

Nylig afholdtes en årlig retræte, hvortil Maria-Døtrene i Kollund giver os hjem og forplejning. En retræte er en øvelse, en tilbagetrækning fra hverdagen (i år: fra mandag aften til onsdag middag), et disciplineret samvær med det formål gennem bøn at lede ind i Guds nærværelse. I retræten indgår silentium, tavshed, indenfor en aftalt tid at afstå fra indbyrdes samtale. Hvor gavnligt for os, der snakker og snakker og i tide og utide højlydt og uforbeholdent meddeler vore meninger og, som den hellige Jakob skriver, får blandet det godt: "Velsignelse og forbandelse kommer ud af den selvsamme mund!" Under silentium rettes sindet lettere mod Gud, bønnens centrum.

BEDE: TALE - TIE...

Modsat Linguaphone-systemet, efter hvilket succéen beror på først at lytte og så snakke, begynder vi at tale til Gud om noget og nogen, og efterhånden ledes bønnen til: Ske din vilje; Guds væsens rigdom åbner sig; vi tier og vil kun det ene: være hos Ham.

Det samme igen. Den hellige Paulus skriver: "Glemmende det bagved værende, higgende efter det foran liggende..." - Det glemte er det ikke til sidst alt, hvad angår hans person, og det, han har strakt efter og til sidst har opnået, er det ikke Gud, den ukendte, som Jesus Kristus har åbenbaret?

LIDT OM ENGLAND

eller
NÅR EN PRÆST PLUDSELIG ER LÆGMAND

AF PASTOR KNUD CHRISTENSEN, FREDERIKSSUND

DET var 14 vidunderlige dage. Tænke sig: Ingen konfirmander, ingen vielser, begravelser eller søndagsgudstjenester, ingen folk til skrifte. Lad nu være med at blive forarget, for alt dette betyder ikke, at jeg er træt af at være præst, men kun, at jeg nød at være lægmand. Jeg opdagede pludselig lægmandens fordele, og det er dem, jeg vil skrive om. Naturligvis var jeg overalt præsten fra Danmark, men i den engelske kirkes sammenhæng måtte jeg "rykke ned" på lægmandens plads. Church of England anerkender ikke den danske kirkes ordination, da vi mangler bispesuccessionen. Derfor har der aldrig til nogen dansk bispevielse været officielle repræsentanter fra det engelske bispekollegium, hvorimod der var

det til svenske bispevielser, indtil den svenske kirke begyndte at lægge hænderne på kvinderne.

LÆGMANDENS FRIHED

Hvor må det være vidunderligt at være aktiv lægmand i den kristne kirke. Sikken en frihed man har. Nu er jeg ikke en stor ynder af det såkaldte aktive lægfolk, hvis aktivitet består i, at man om søndagen farter rundt så til en, så til en anden kirke, så derfor udvalgte jeg mig et par menigheder i London, hvor jeg "hørte til", og gik så for øvrigt til alle de gudstjenester i alle de kirker jeg kunne komme af sted med. Hvor er præster dog forskellige! Til trods for at præsten er bundet med lænker til gudstjenestens faste led, kan hans personlighed ikke skjules, heller ikke under messetøjet. Jeg nød præsterne og morede mig over dem. En sådan mulighed har præsten ikke, jeg mener, han kan ikke more sig over menigheden. Kære læser: næste gang du går til messe, så bed for præsten, lad dig fylde af den himmelske atmosfære, og så vil du uden at tage skade på din sjæl eller uden at blive forarget kunne fnise lidt over præsten og hans skavanker.

Jeg opdagede under mit ophold i England, at når jeg var lægmand, var mine muligheder meget større, end når jeg er præst. Gudstjenestens faste rammer gav mig plads til næsten alt. Jeg kunne more mig over præsten, over en lille messedreng, jeg kunne stå op under indgangsprocessionen, og jeg kunne lukke fuldstændig af og bare lade gudstjenesten køre videre. Tænke sig, at kunne bede i en gudstjeneste, når indskydelsen kommer. Hvor må det bringe velsignelse at kunne gøre dette hver eneste søndag. I London har man for øvrigt messer i mange kirker hver dag.

LÆGFOLKETS EMBEDE

Og lad nu være med at sige, at det gider din præst ikke, for din præst kan ikke holde messe hver dag, hvis du ikke selv gider. Det er menigheden og ikke præsten, der sørger for, at der er gudstjeneste hver dag. Det er et stort embede, menigheden har fået betroet. Jeg var til en messe, hvor der kun var præsten og så mig. Det var ikke svært at følge med i gudstjenesten, for efterhånden kendte jeg den, og det var himmelsk at tænke på, at han og jeg stod i Forgården for vor egen og for andres skyld. Og jeg er sikker på, at præsten fattede mod: Der var dog een, der ville fejre messen med ham. Præsten kan ikke selv finde det mod igen, som han har tabt, det må menigheden finde til ham. Sikken en kraft at besidde. Brug den, kære lægfolk. Og har du lyst til at knæle under gudstjenesten, så gør det, eller har du lyst til at stå op under salmesangen, så gør det. Præsten kan blive skældt ud for både det ene og det andet, hvis han bevæger sig uden for de faste rammer, men det kan du ikke. Du mister ikke dit embede, fordi du knæler og tilbeder, tværtimod. Hvor var det vidunderligt at kunne knæle, når man fik lyst til det. Du kan også bøje dit hoved for højalteret, inden du går ind på din plads i bænken. Det var helt vidunderligt at gøre det, inden man satte sig. Det gjorde det ganske klart, at nu skulle jeg mødes med den himmelske majestæt, og at jeg i hans nærhed måtte vise ham ærbødighed, og samtidig fik jeg lov til at være jublende glad og fri. Det er den frihed du har, når du går over kirkedørens tærskel.

FINDE STRØMMEN ET ANDET STED

På grund af kulminearbejderstrejke var der mangel på elektricitet i de 14 dage jeg var i London. Derfor blev strømmen simpelt hen afbrudt engang imellem. Hvor var det vidunderligt: gudstjeneste, men ingen elektricitet. Vi måtte finde strømmen et andet sted. Vi klarede da fint at synge uden orgelmusik. Lys havde vi også, for vi stod hver med et stearinlys. Dog ikke præsten, for han havde andet han skulle tage sig af. Og hvorfor slukke det, selv om strømmen pludselig blev slået til igen? Prøv

at forestille dig en præst, der under en gudstjeneste hele tiden går rundt med et tændt stearinlys. Tanken er umulig. Men du kan gøre det, og ingen kan gøre dig noget for det. Du har mulighed for på en symbolsk måde at vise, at Jesus er verdens lys. Gid det var mig, der julenat kunne sidde i kirken med et tændt stearinlys i hånden.

FOLKETS INDFLYDELSE PÅ GUDSTJENESTENS GANG

Du kan også slå korsets tegn for dig, både når du går ind i kirken, når du går ud, når præsten læser evangeliet, eller når han lyser velsignelsen. Dit embede bliver ikke taget fra dig, og du bliver ikke mistænkeliggjort, selv om du bruger dine arme, når du går til gudstjeneste. Præsten kan prædike om korsets betydning alt det han vil, hans prædiken bærer ikke frugt, før end lægfolket giver ham ret ved at bruge korstegnet. Præsten kan prædike om Jesu korsdød i timevis. Du kan med en enkelt håndbevægelse forkynde den. Det er rige muligheder menigheden har. Desværre kan du vel ikke deltage i den bevægelse i gudstjenesten, der hedder offertoriet, fordi vi ikke har den i den danske kirke. Men du har mulighed for at få den indført. Hvis din præst har bare en lille smule forståelse for den hellige nadver og for det indviede brød og vin, så kan du måske få lov til at gå op til ham med netop så meget brød og vin, som du kan se, der er brug for. Han går måske ligefrem og venter på, at du skal spørge ham. Og hvis han synes der bliver lagt for få penge i kirkebøssen og gerne vil have indført kollektposer, men ikke tør snakke om det, fordi han er bange for dig, så må du bringe ham ud af denne angst. Skulle det vise sig, at disse muligheder er aldeles udelukket, så har du endnu en mulighed tilbage til at deltage i offertoriet: du kan gå ned til kirkebøssen med din pengegave. Der er ingen, der kan gøre dig noget for det, og hvis du gør det med et ydmygt og bedende sind, så vil du blive forstået en skønne dag. Den aktive menighed har en enorm indflydelse på gudstjenestens gang. Jeg glæder mig til det aktive højkirkelige lægfolk i Danmark gør brug af denne indflydelse.

HAN VIL MULIGVIS GLO

Præsten gør ingen ting. Det er muligt du har fuldstændig ret, men hvad gør du? Han har måske mistet modet, og du sidder med det. Da jeg var i England, var jeg lægmand, og jeg havde brug for præsterne. Der var en hel masse, som jeg skulle spørge dem om. Derfor gik jeg til gudstjenesterne, bragte brødet og vinen op til dem, hvis der ikke var andre der gjorde det, og jeg ringede på deres dørklokker og sagde: der er et par ting, jeg gerne vil spørge om. Brug din præst, kære lægmand, det er det, du har ham til. Fortæl ham, hvis du har en syg nabo, eller hvis du kender et menneske, der har problemer. Præsten kan sagtens lige "komme forbi", og hvis du selv er syg, så send bud efter ham, både til hjemmealtergang og til syges salvelse. Det er muligt han vil glo i første omgang, men det holder han op med, når han opdager, at du mener det. Og ring på hans dør en dag og sig: jeg vil gerne skrifte. Gud i himlen vil belønne dig derfor. Hvilken mulighed lægfolket har, ikke til at eje præsten, men til bl. a. gennem ham at tjene Gud. Begynd at bruge ham, allerede i morgen.

SKRIV DIG PÅ EN LISTE

For at have indflydelse på sin menighed må man i England engang imellem skrive sig på sin kirkes liste. Det er altså ikke sådan som i Danmark, at dåb i folkekirken og valgrets alder giver et medlem indflydelse ved menighedsrådsvalg. Man må i England ulejlig sig hen i kirken for at hente en indmeldelsesblanket og udfylde den. Til gengæld har man en vis indflydelse, når man har gjort dette. Men den har du også. Der skal snart være menighedsrådsvalg. I stedet for at ulejlig dig hen i kirken

og skrive dig på en liste, kan du lade dig skrive på en liste til menighedsrådsvalget. Du kan sagtens komme ind. Sørg for at komme til at stå øverst på en liste. Vær listig som en slange og trofast som en due. Det har Jesus givet dig lov til at være, og så skal du også være det. Det nytter ikke noget, at det kristne lægfolk giver op over for demokratiets forbandelser, og lader de ugudelige få magten i den kristne kirke. Selv her er lægmandens indflydelse større end præstens, for i menighedsrådet er man da lige glad med, hvad præsten mener. Det er lægmandens mening der tæller. Du kan redde den kristne kirke i Danmark, fordi du er lægmand. Tænk hvis alle Re-formatio's læsere efter næste menighedsrådsvalg havde skrevet sig på kirkenes lister og sad i menighedsrådene. Så skete der underværker i Danmark.

Til slut følgende: En af de præster, som jeg talte en del med under mit ophold i London, fortalte mig, at da den højkirkelige bevægelse opstod i England, var den engelske kirke fuldstændig i forfald. Højkirkeligheden bragte liv og kom således til at stå stærkt. Han mente, at højkirkeligheden måske var kommet for sent til Danmark, og at den hedenske modstand nu var blevet for stor. Men jeg tror ikke han har ret. Nok er modstanden stor, men det er forfaldet også. Derfor kan du, kære lægmand, bringe liv til en døende kirke. Menighedens trivsel og vækst afhænger ikke af præsten, men af dig. Det opdagede jeg under mit ophold i London, og derfor nød jeg at være, hvor tingene gror og Ånden virker, men jeg er slet ikke ked af igen at være bundet af konfirmander, begravelser og gudstjenester, for jeg er bundet for din skyld.

BISKOP

CODE GAMLE ENGLAND

AF PASTOR POUL ULSDAL, HEMMET

I CHURCH TIMES har der det sidste halve års tid været stor bekymring i anledning af, at en anglikansk præst har giftet sig igen efter skilsmisse. Pudsigt nok tager man det ikke nær så tungt indenfor frikirkerne derovre, de kirkedannelser, der i danske øjne ofte anses som mest vækkelsesprægede, mest "evangeliske", mest bygget på "Bibelen alene"! Jeg læste engang i en avisartikel, at Frelsens Hær sagde absolut nej til spiritus, men kunne i visse tilfælde godkende nyt ægteskab efter skilsmisse!

I denne kirkelige ugeavis for 18. august kunne man læse følgende: "For anden gang i dette år er et sogn splittet på grund af sognepræstens skilsmisse og hans afslag på at opgive sit embede". - Derefter meddeles det, at problemet dog nu er løst i det første tilfælde, der bragte så megen diskussion tidligere på året. Denne præst har nu opgivet sit embede.

I det nye tilfælde har sognepræsten fornylig giftet sig borgerligt med en af kirkeværgerne! Biskoppen af Oxford har bedt ham tage sin afsked, men hidtil har han nægtet det. En del af sognebeboerne boykotter nu hans gudstjeneste.

Tænk for godt 20 år siden handlede alle danske biskopper på samme måde....

LITURGISK FORVIRRING

Der er måske ingen statskirke i verden, der har været præget af større liturgisk forvirring end den engelske. Årsagen er nok først og fremmest, at den officielt

gældende liturgi stammer fra 1662! Vi har dog ikke noget at prale af herhjemme; vores sidste helt officielle liturgi stammer fra 1685! I England har det været sådan, at indtil den allersidste tid har Underhuset skullet afgøre statskirkens liturgi; en komplet udfærdiget liturgi blev væltet af Underhuset i 1928.

Nå, med tiden blev denne ulovlige liturgi smuglet ind måske de fleste steder. Nogle steder har jeg i kirkerne set anvendt den tilsvarende "Book of Common Prayer", udgivet af andre anglikanske kirker, f. eks. den skotske eller canadiske – var det vist. Af udseende og i opstilling ligner de hinanden kolossalt; man skal kigge på titelbladet for at se, hvor disse "bønnebøger" egentlig kommer fra.

Men først fra 1967 lettede det for alvor. Da kom der en ny højmesseliturgi, som det blev tilladt at bruge under visse betingelser for en periode af fire år. Det er en meget fin højmesse, man møder der; den bør omtales grundigere ved en anden lejlighed. Den synes at have fået en forbavsende stor udbredelse indenfor alle kirkelige fløje. Mange anglikatolske har forlængst mindsket deres liturgiske overdrivelser, måske påvirket af udviklingen i Rom! Den moderat højkirkelige messeform er faktisk blevet fællesskirkelig i prøveliturgien af 1967.

Men nu kommer jeg endelig til anledningen til disse bemærkninger: I dag breder forvirringen sig igen i kirken. Nu de fire prøveår er gået, har den liturgiske kommission barslet med en ny højmesseliturgi, hvor det især er det gamle liturgiske sprog, der er blevet meget moderniseret. Nu er man i mangel af menigheder lige blevet vant til liturgien af 1967 – og så skal man til det igen! Til tider oversvømmes læserbrevene med klager over denne evindelige skiften.

Blandt disse breve var der eet bestemt, der gjorde indtryk på mig; der blev sagt noget, som netop var, hvad jeg selv har tænkt og sagt. Så bliver man da glad – ikke sandt! Og det var endda en meget klog mand, der havde sagt det – en berømt forfatter.... Citatet var fra forfatteren C. S. Lewis, ham der mest er kendt herhjemme med bogen: "Fra Helvedes Blækhud". Men han har skrevet en række skønne bøger, både romaner og små fine theologiske bøger, selv om han ikke var teolog af fag.

Han havde det helt præcist som jeg! Han var så ked af evindelige ændringer i liturgien; sådan lyder noget af citatet fra en bog af Lewis: "Enhver gudstjeneste er en struktur af handlinger og ord, gennem hvilket vi modtager et sakramente, eller angrer eller anråber eller tilbæder.... Og denne struktur (eller liturgiske skema eller plan) "virker" bedst, når vi gennem lang tilvænning efterhånden slet ikke tænker på den (altså strukturen)". Og så tilføjer han – typisk engelsk – nogle sjove eksempler: "Så længe du må være opmærksom og tælle trinnene, danser du ikke, men er kun ved at lære at danse. En god sko er en sko, som du ikke lægger mærke til. Den fuldkomne gudstjeneste (altså den liturgiske form) ville være en, vi ikke lagde mærke til; vor opmærksomhed vil være vendt mod Gud. Men enhver "ny ting" i gudstjenesten forhindrer dette...."

Dette skal forstås rigtigt; gudstjenesten kan forstene, degenerere, forfalde; det ser vi rundt omkring. Den kan blive som en mølle, der bare går, som når man f. eks. i 40 år kan synge det samme tilfældige salmevers efter prædikenen. Højkirkelige præster skal virkelig arbejde for messens fornyelse, og vores officielle højmesse er i virkeligheden så god, så der skal ikke så meget til.

Fornyelser og forbedringer bør gå efter en ganske fast plan, så vore menigheder hele tiden kan nå at følge med, nå at "blive hjemme" i selve strukturen, skemaet, linjen, rækkefølgen. Udvidelser i dette "skema" må indføres meget langsomt; det må have lov at vare år. Forinden en udvidelse og ændring må vi meget alvorligt overveje, om denne ændring virkelig er nødvendig – eller om vi måske selv vil fortryde den en dag; at gå et skridt tilbage igen er meget uheldig for menighedens skyld.

Jeg har det præcist som Lewis, både når det drejer sig om den gudstjeneste, jeg selv leder, og når jeg er til gudstjeneste andre steder. Først når jeg som præst virkelig "kan" den gudstjeneste, jeg står for, så den "går af sig selv", kan jeg give mig hen i den – og jeg er vis på, at vore menigheder har det på samme måde. Jeg spurgte engang en af de "optrædende" i en meget fin fejring af messen, om han kunne "få tid til at tænke på Jesus", når han skulle lave alt dette! Jeg tror, Lewis kunne have spurgt på samme måde. I hvert fald forekommer det mig, at hans udtalelser i høj grad er aktuelle også for os.

KONKRETE ØKUMENISKE RESULTATER I ENGLAND

For en del år siden kunne man i Church Times læse, at et af kapellerne i den nye domkirke i Guilford i Sydengland var blevet overdraget til stedets katolske studentpræst til regelmæssig messefejring.

I samme blad for 6. oktober kan man læse tilsvarende nyt. Som mange ved, har ærkebiskoppen af Canterbury siden middelalderen haft sin London-residens i Lambeth Palace, en borg, som alle, der har vandret langs Themsen, ikke har kunnet undgå at se. Det er meget spændende som turist at bese dette sted, der har så mange historiske minder. Når man har beskæftiget sig lidt med reformationstidens uhyggelige og heroiske historie i dette land, ved man også noget om, hvad Lambeth Palace har betydet. Det heroiske i den historie finder man efter min mening ganske klart på den katolske side; jeg tænker på de utallige katolske præster, der gennem slægtled sneg sig ind i dette land, hvor der kort sagt var dødsstraf for at fejre messe! I denne forfølgelse spillede de nye "reformerede" biskper i Lambeth selvfølgelig en stor rolle.

Forleden aflagde en romersk kardinal et tredages besøg i Lambeth Palace. Ved den lejlighed celebrerede kardinalen den første romerske messe siden reformationen i paladsets store kapel i nærværelse af den anglikanske ærkebiskop. Den næste morgen var kardinalen nærværende ved ærkebiskoppens messe samme sted.

KIRKEUNION – PÅ DET LOKALE PLAN

Som de fleste ved, mislykkedes det for nogle måneder siden at skabe den union mellem den anglikanske kirke og methodisterne, som man har arbejdet på i en meget lang årrække. Blandt methodisterne var der klart flertal for igen at forenes med den kirke, man brød ud af for snart 200 år siden. Men i den nye anglikanske synode blev det til et nej, selv om kirkens primas helhjertet gik ind derfor. Ikke desto mindre fortsætter sammensmeltningen af disse to grupper på det lokale plan f. eks. ved, at en anglikansk og en methodistisk præst ud fra samme kirke og med et fælles menighedsarbejde betjener et sogn. Dette sker med den lokale biskops tilladelse ud fra visse principper.

FRIKIRKE - UNION

Samtidig med disse mangeårige unionsbestrebelsers skete der lignende ting visse frikirker imellem. Her er resultatet blevet, at den såkaldte kongregationalistiske kirke og den presbyteriale kirke har sluttet sig sammen til "Den forenede reformerte kirke". – Jeg tror, at mange herhjemme har det indtryk, som selv vi teologer fik i vores studietid, at det vrirler med frikirker i England. Allerede da jeg første gang var derovre for 25 år siden, blev dette indtryk meget ændret. Alle de mange forfaldne og ofte nedlagte små kirker og kapeller vidnede om, at dette med de stærke frikirker forlængst var blevet fortid. Det var som altid "moderkirken", der overlevede! Er det måske en af forskellene mellem kirke og sekt, at en kirke kan gå ind i en "re-formatio", medens en sekt ikke kan det? Den kan enten dø eller på en eller anden måde podes ind i stammen igen.

I bladet kunne man læse, at denne frikirke-union eller sammensmeltning kun repræsenterer en kvart million medlemmer. — Men nu kommer den egentlige økumeniske nyhed, der gør, at alt dette kommer os mere ved: Den højtidelige gudstjeneste, hvor disse to frikirker blev forenet til een ny frikirke, foregik i en af den anglikanske kirkes mest berømte kirker, Westminster Abbey! Den var udlånt til lejligheden; er det ikke skønt?

KVINDELIGE PRÆSTER PÅ VEJ OGSÅ HOS ANGLIKANERNE
Ja, sådan er det; det må vi se i øjnene. — Ved mit førnævnte besøg i England for snart 25 år siden kom jeg til at bo hos en præst i London, der var begejstret tilhænger af kvindelige præster. Fuld af jubel viste han mig et billede fra et engelsk blad; billedet kendte jeg godt, for det var et fotografi af biskop Øllgaard sammen med de tre damer, der først blev ordinerede i vort land!

Men i dag presser spørgsmålet sig mere og mere på. Church Times, der vel engang var lige så meget præget af højkirkelighed, som vort Kristeligt Dagblad engang var af Indre Mission, har jævnligt artikler og læserbreve om æmnet. Nu skal de derovre igennem den samme proces, som vi kender. Det samme nummer af bladet, som jeg har taget et par økumeniske nyheder fra, har en artikel om æmnet af en af sine kvindelige medarbejdere. Hun refererer en kongres, der fornylig er afholdt af en organisation, dannet netop for at få indført kvindelige præster. Bladets medarbejder står selv vaklende i dette spørgsmål. Efter mit skøn har hun i hvert fald en interessant iagttagelse fra denne kongres, som virker i negativ retning for hende. Hun føler en tydelig modvilje imod den evindelige tale om kvindens "ret"; hun irriteres over al denne statistik, der viser, at kvinder stadig er i et meget stort mindretal både i kirkens synode og i en række andre officielle kirkelige råd. Hun peger på, at sådan er det jo også i det sekulære liv, selv om kvinder der har alle rettigheder.

DEN THEOLOGISKE "SAGKUNDSKAB" S DOM

Men ellers ser man også her tydelige eksempler på, hvordan modstanden kan overvindes. Hun nævner to kendte teologer, der medvirkede ved konferencen; hun siger om dem, at "de ikke efterlod nogen tvivl i hende om, at der ikke mere er nogle gyldige theologiske, bibelske, traditionelle grunde for at modsætte sig" ordination af kvinder. Ja, sådan stod der! Jeg mente ellers, at det er en kendsgerning, at der netop på disse punkter ikke i de sidste 25 år har vist sig eet eneste forskningsresultat, der styrker tilhængerne, tværtimod. At tallet på tilhængere vokser, skyldes sekulære grunde; oftest siger man rent ud, at man ikke længere kan være bundet af det bibelske syn på det punkt; dette spørgsmål hører under adiafora som f. eks. spørgsmålet om kvinders hovedbeklædning. Selv må jeg indrømme, at dette argument har en vis vægt.

Men nu har denne medarbejder ved bladet, en ikke-fagmand, altså publiceret den theologiske "sagkundskab" s dom i sagen! Men hvem er disse dommere? De er begge modernistiske teologer, den ene endda meget skrap. Sådan er metoden....

Senere skildrer hun, hvordan en anglikansk nonne (!) også går varmt ind for kvindeordination. Men størst indtryk — i modsat retning — gør dog en diakonisse fra dette-stævne. Hun er aldeles ligeglad med alt dette pjat om "rettigheder"; hun elsker sin gerning der, hvor hun er sat i kirkens tjeneste; hun misunder ikke mændenes job, men "glæder sig over at være kvinde".

"Til forældre, der ønsker deres børn døbt!"

Dette er titlen på en smuk folder på fire sider, som blev udsendt af Kirkens Ja og Nej for et års tid siden. Da ingen hidtil har "anmeldt" den her i bladet, må jeg som folderens forfatter hellere gøre det selv! Ideen med en sådan folder, synes jeg, er fortræffelig; det er nemlig også min egen! Meningen med denne udgivelse er ikke at fortælle forældrene, hvad dåben betyder; det kan man selv fortælle dem mundtlig, og de kan læse om det i Salmebogen. Nej, meningen er ganske praktisk at fortælle dem om deres ansvar overfor det barn, de ønsker døbt; der er egentlig tale om en slags "udlægning" af faddertiltalen. Der er nogle ganske enkle praktiske råd både for dåbsdagen og den kommende oplæring.

Meningen er, at folderen skal gives forældrene, når de kommer og beder om dåb. Min erfaring er, at den i hvert fald på eet punkt er meget nyttig: I en forbavsende grad har forældre fulgt dens gode råd også at bede gæsterne med til kirke, som man jo altid gør ved et bryllup; dåbsgæsterne fylder meget mere i kirken end før! — Efter en så rosende anmeldelse vil jeg dog tilføje, at manuskriptet har cirkuleret blandt venner, der på en række punkter har forbedret det. — I folderens nye oplag er prisen blevet 25 øre pr. stk. Den kan købes i Kirkens Ja og Nejs bogekspedition i Hemmet præstegård (6893 Hemmet).

Poul Ulsdal

Regin Prenter: Bibelsk Fællesbøn. Frimodts Forlag, kr. 2,50. 2. oplag er udgivet af ovennævnte forlag i samarbejde med Selskabet Dansk Tidegærd.

Hvor stærkt den bibelske fællesbøn, tidebønnen, placeres i kirkens liv kan ses af følgende linier: ".... det væsentlige i tidebønnen (har) altid været det, at her bad kirken på jorden med Kristus i himmelen. Derfor kan den ikke nøjes med at bede de spontane bønner, hvor den enkeltes øjeblikkelige begæring kommer til orde. Men den må i Jesus Kristus ind i den omfattende forbønstjeneste for hele den uforløste menneskeslægt. Og det er til opøvelse i denne tjeneste, den har fået den bibelske salmebog betroet".

Der bør komme mange nye oplag!

Gregoriansk sang på dansk, tilsendt fra Lohses Forlag. Her er en yderligere hjælp til at trænge ind i den musikalske side af tidebønnen — et supplement til Viderø's artikel i sidste nr. af Re-formatio.

En dag med psalmernes bog af Per-Olof Sjögren, oversat og bearbejdet af Knud Andersen. Frimodts Forlag, kr. 17,75 (ib. 27,50).

Ligesom i Prenters artikel understreges her, at psalteret er kirkens bønnebog og altid har været Guds folks bønnebog. Det gøres i vidt omfang ved hjælp af citater fra psalteret. Men dertil — og det er vel det mest værdifulde ved denne bog — gives en vejledning i brugen af kirkens bønnebog simpelthen ved at gennemgå en dags (lørdagens) tidebønner med forklarende noter ind imellem.

Bogen er en fin og god indføring — et oplagt gaveemne til de mange, som man kunne glæde ved at gøre dem opmærksom på tidebønnen.

H. C. Christensen

RESERVERET POSTVÆSENET

SEKRETÆREN

for den højkirkelige bevægelse er flyttet. Hans nye adresse er:

Sognepræst Knud Christensen
Kirkegade 9
3600 Frederikssund
Telefon: (03) 31 03 39

KIRKESTÆVNE I KØBENHAVN

Kirkedagsudvalget for det storkøbenhavnske område minder herved om det sidste af efterårets kirkestævner, som finder sted søndag den 3. december i Enghave kirke, Sdr. Boulevard 120. Der indledes kl. 14 med messe ved pastor Percy Eriksen. Efter en kaffepause taler pastor Tage Lunn, Århus: "Om at opleve hellige steder".

På udvalgets vegne
Knud Christensen

RE - F O R M A T I O nr. 6

november 1972

15. årgang

O. F. Stjernfelt: Taksigelsen gør tingene brugbare	90
H. C. Christensen: Kommentar: Det reelle lederskab	92
C. B. Hansen: Det dummeste i denne verden	93
Arne E. Jørgensen: En læg-families møde med de højkirkelige	96
Urban Schrøder: "Denne hemmelighed er stor"	99
Edmund Jensen: Om at bede	103
Knud Christensen: Lidt om England eller når en præst pludselig er lægmand	104
Poul Ulsdal: Periskop: Gode gamle England!	107

RE - F O R M A T I O udsendes af en kreds af præster i den danske kirke.

Redaktør (ansvarshavende): Sognepræst H. C. Christensen, Agri, 8420 Knebel.
Telefon: (06) 36 55 39.

I redaktionen iøvrigt: Pastor C. B. Hansen, Elmesvinget 14, 9000 Ålborg; sognepræst Sigurd Mejndor, Hyllested, 8400 Ebeltoft; pastor O. Lund Pallesen, Rustenborgvej 5, 2800 Lyngby; sognepræst Børge Riisgaard, 7673 Harbør; sognepræst Poul Ulsdal, 6893 Hemmet.

Ekspedition: RE - F O R M A T I O v/overlærer Knud Nørholm, Emdrupvej 37, 2100 København Ø. Postgiro 8 81 42. Telefon: (01-68) Ryvang 2971 y.

Bladet kommer i 6-8 numre årligt og koster 20 kr. (for studerende 15 kr.).

Grafik: Knud Nørholm — Sats: Anders Studsgård på IBM Bold Face.

Tryk: Dirksen & Junker, Løsning.